

NACZELNA RADA ADWOKACKA

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. 22 505 25 00, 22 505 25 01, fax 22 505 25 08
e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

UCHWAŁA NR 566/2024 **Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej** **z dnia 28 listopada 2024 roku**

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej, działając na podstawie art. 29 ust. 2 w zw. z art. 59 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze, w związku z pismem Ministra Sprawiedliwości z 21 listopada 2024 r. (DL-V.4670.2.2024) doręczonym w dniu 22 listopada 2024 r., opiniuje projekt rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości zmieniającego rozporządzenie w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (B858):

- pozytywnie w zakresie kierunku projektowanej zmiany, tj. w zakresie, w jakim projekt ten przewiduje usunięcie oczywistego braku regulacji dotyczącej kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu,
- negatywnie w zakresie, w jakim projekt ten nie przewiduje co najmniej minimalnego urealnienia kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu w materii objętej projektem,
- negatywnie w zakresie, w jakim projekt ten nie przewiduje usunięcia oczywistego braku regulacji dotyczącej kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu i nie wprowadza regulacji dotyczących wynagrodzenia za konieczność gotowości do pełnienia dyżurów w tzw. postępowaniu przyspieszonym,
- negatywnie w zakresie, w jakim projekt ten nie przewiduje określenia kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu na poziomie adekwatnym do aktualnych warunków ekonomicznych i aktualnej wartości siły nabywczej pieniądza oraz znacznego wzrostu kosztów niezbędnych do świadczenia pomocy prawnej.

UZASADNIENIE

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej pozytywnie opiniuje przedłożony projekt rozporządzenia w zakresie kierunku projektowanej zmiany, tj. w zakresie, w jakim projekt ten przewiduje usunięcie oczywistego braku regulacji dotyczącej kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej przypomina, że od początku tej kadencji Naczelnej Rady Adwokackiej konsekwentnie zabiega o urealnienie wysokości wynagrodzeń za świadczenie pomocy prawnej zarówno z wyboru, jak i z urzędu. Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej stoi na stanowisku, że niezbędne jest urealnianie wysokości wynagrodzeń za świadczenie pomocy prawnej (opłat za czynności adwokackie) w zakresie obejmującym wszystkie kategorie spraw, a proces ten powinien odbywać się szybko, albowiem określone w obu rozporządzeniach kwoty od ponad 20 lat pozostają *de facto* na niezmienionym poziomie.

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej negatywnie opiniuje więc przedłożony projekt również w zakresie w jakim projekt ten nie przewiduje określenia kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (opłat za czynności adwokackie) na poziomie adekwatnym do aktualnych warunków ekonomicznych i aktualnej wartości siły nabywczej pieniądza oraz znacznego wzrostu kosztów niezbędnych do świadczenia pomocy prawnej.

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej apeluje więc o podwyższenie kwoty minimalnego wynagrodzenia w postępowaniu apelacyjnym ustalonego na poziomie odpowiednio 120 zł i 240 zł za całe postępowanie w instancji odwoławczej. Proponowane w projekcie rozporządzenia rozwiązanie stanowi powielenie stawek stosowanych od wielu lat bez uwzględnienia wzrostu poziomu wynagrodzeń, kosztów pracy oraz stale rosnących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, w tym wprowadzania nowych obciążeń finansowych dla przedsiębiorców. Oczywistym jest, że stawki takie nie są adekwatne do wartości świadczonej pomocy prawnej.

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej negatywnie ocenia także pominięcie przez Ministra Sprawiedliwości w projektowanej materii regulacji obejmującej wynagrodzenie adwokatów za konieczność (gotowość) pełnienia dyżurów w tzw. postępowaniu przyspieszonym. Minister Sprawiedliwości, mając świadomość, że ustawodawca nakłada na adwokatów obowiązek pełnienia dyżurów, w tym w dni wolne od pracy, oczekując pełnej dyspozycyjności, jednocześnie nie przewidując żadnego wynagrodzenia, nie podjął decyzji o wprowadzeniu odpłatności za gotowość do świadczenia pomocy prawnej. Obowiązek pełnienia dyżurów i pozostawania w gotowości do świadczenia pracy, bez wynagrodzenia, jest rozwiązaniem niespotykanym w żadnej innej grupie zawodowej. Niewątpliwie wprowadzenie wynagrodzenia za dyżury adwokatów jest możliwe w drodze projektowanego rozporządzenia i nie wymaga zmian ustawowych. Środowisko adwokackie oczekuje, że Minister Sprawiedliwości podejmie niezwłocznie działania eliminujące rozwiązania zobowiązujące adwokatów do świadczenia pomocy prawnej z urzędu (tzw. dyżury adwokackie) bez wynagrodzenia. Pozostawienie tej materii bez uregulowania stanowi kolejną lukę prawną, która powinna zostać niezwłocznie usunięta. Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej kolejny raz apeluje o pilne podjęcie prac mających na celu wprowadzenie regulacji pozwalających na zapewnienie obywatelom prawa do obrony i należytej reprezentacji w postępowaniu karnym. Aktualny brak uregulowania zasad wynagradzania adwokatów za konieczność pełnienia dyżurów może skutkować pozbawieniem obywateli prawa do obrony, wszak nie można

przyjmować, że adwokaci będą w dalszym ciągu wykonywać czynności zlecone im przez Skarb Państwa bez wynagrodzenia. Obowiązkiem Ministra Sprawiedliwości jest wprowadzenie takich rozwiązań, które pozwolą z jednej strony chronić obywateli, z drugiej zaś gwarantować zapłatę osobom świadczącym pomoc prawną z urzędu. Wprowadzenie rozwiązań obligujących adwokatów do świadczenia pomocy prawnej zleconej przez Skarb Państwa bez wynagrodzenia stanowi jedynie próbę przerzucenia odpowiedzialności za prawidłowy tok postępowania i zapewnienie zagwarantowanego w Konstytucji prawa do obrony osób, które nie są w stanie ponieść kosztów pomocy prawnej z wyboru na środowisko adwokatów, co nie może znaleźć akceptacji.

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej, niezależnie od przedstawionej opinii po raz kolejny podkreśla, że zaproponowane w projekcie rozporządzenia kwoty wynagrodzeń są nieadekwatne do obecnych warunków ekonomicznych oraz stale rosnących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej i świadczenia pomocy prawnej. Zaakcentować należy, że wysokość otrzymywanego przez adwokatów wynagrodzenia za świadczenie pomocy prawnej w większości wypadków nie pokrywa kosztów, które adwokaci ponoszą, aby świadczyć pomoc prawną z urzędu na rzecz obywateli. Także wysokość projektowanych stawek sytuacji i oceny tej nie zmieni. Naczelna Rada Adwokacka wielokrotnie zwracała uwagę, że niezbędne jest urealnienie kosztów pomocy prawnej do obowiązujących warunków rynkowych. Wysokość wynagrodzenia adwokatów świadczących pomoc prawną z urzędu została obecnie określona na poziomie wynagrodzeń adwokatów świadczących pomoc prawną z wyboru z 2015 roku.

Przedstawiając powyższe stanowisko i pozytywnie oceniając wyrażoną w projekcie inicjatywę uzupełnienia jednej z luk prawnych w zmienianym rozporządzeniu, po raz kolejny środowisko adwokackie z całą stanowczością apeluje o podjęcie, obok incydentalnych zmian punktowych, inicjatywy szerszej, uzupełniającej pozostałe brakujące w rozporządzeniu regulacje i obejmującej urealnienie wynagrodzeń za świadczenie pomocy prawnej z urzędu i dostosowania ich do aktualnych warunków rynkowych.

Prezes
Naczelnej Rady Adwokackiej
(Przemysław Rosati)
adw. Przemysław Rosati